

Checklista

Kontrollrund för skola och förskola.

Reviderad september 2006
(Första utgåva: oktober 2004, reviderad juli 2005)

Miljösamverkan Västra Götaland
www.miljosamverkan.se

Checklista. Kontrollrond för skola och förskola.

Avseende miljö, hälsa och säkerhet, inklusive arbetsmiljö och allergifrågor

Kontrollprogram och checklistans syfte

Checklistan utgör i sig inte ett kontrollprogram för verksamheten avseende miljö, hälsa och säkerhet. Men den kan användas som ett inslag i ett sådant program, exempelvis för en grundlig kontrollrond vartannat - vart tredje år, utförd gemensamt av ansvariga för verksamheten (skolan, förskolan) och fastighetsförvaltaren. Även skyddsombud och elevskyddsombud bör delta på kontrollronden.

I ett kontrollprogram anpassat för den egna verksamheten måste bl.a. fastställas sådant som ansvarsfördelning för olika kontroller och åtgärder, när kontrollrond och uppföljande kontroller ska utföras och med vilken metodik, hur dokumentation och rapportering ska ske, hur klagomål tas emot och behandlas. Etcetera.

Innehåll

På checklistans första sida finns en översikt över checklistans innehåll, som också kan användas för att markera vad som omfattas av en kontrollrond, i de fall man inte använder alla delar vid ett tillfälle.

Tips för ifyllande

Under ”Text eller Ja/Nej eller kryss” skrivs uppgifter in eller skrivs Ja eller Nej eller kryss. Under **Not** kan man, där det behövs, skriva en siffra som hänvisar till noteringar i antecknings- och åtgärdslista (ett förslag på sådan ingår här som del D) eller annat anteckningsblad, där man då använder denna numrering.

Det behöver inte bara röra anmärkningar, utan också annat man kan vilja anteckna separat. Och/eller kan man under Not använda egna förkortningar för omdöme om kontrollpunkten. Exempelvis **UA**: Utan anmärkning, **A**: Anmärkning, **EK**: Ej kontrollerat denna gång, **KN**: Bör kontrolleras närmare.

Checklistan kan skrivas ut och fyllas i för hand, eller så kan den fyllas i på dator som man medför under kontrollronden.

Egen redigering

Checklistan har fått en enkel layout med endast en fråga per rad. Syftet med det är dels att den ska vara lätt att läsa och notera i, dels att det ska vara enkelt för den som vill att göra egna bearbetningar eller kompletteringar av checklistan.

Stöd för bedömningar

Checklistan är en renodlad frågelist, utan kommentarer om lämplig eller föreskriven utformning, upplysningar om riktvärden etc.

I en bilaga till checklistan finns viktigare författningar listade och förslag på litteratur som kan användas som stöd för bedömningar m.m. Vid några få kontrollpunkter i listan finns också litteratur angiven. Avsikten är att i kommande utgåvor efterhand komplettera med fler så-

dana direkta litteraturtips. Givetvis måste verksamheterna också se till att ha kompetens för att kunna bedöma och hantera frågorna om miljö, hälsa och säkerhet.

Ett negativt resultat på en kontrollpunkt behöver inte alltid innebära att åtgärder måste vidtas. Det kan i vissa fall bl.a. bero på vilka som nyttjar lokalen och andra omständigheter.

Checklistans ursprung

Checklistan har sammanställts av Miljösamverkan Västra Götalands projektgrupp Inomhusmiljö september - oktober 2004, med projektledare Lasse Lind som sekreterare. Checklistan grundar sig på tidigare checklistor framtagna av Marks kommun, Miljösamverkan Västra Götaland, Uddevalla kommun samt Allergirondslistorna från Astma- och Allergiförbundet. Därtill har flera helt nya kontrollpunkter lagts till.

Checklistan har därefter reviderats. Se framsidan för uppgift om versionsdatum.

Checklistan i senaste version läggs ut på Miljösamverkans webbplats:

www.miljosamverkan.se

Protokollförare och deltagande

Datum	
Ifyllt av	
befattning	
tel och e-post	
Övriga deltagande vid kontrollronden (namn, befattning/förvaltning)	

Kontrollrondens omfattning

A Allmän del		B Byggnad		C Lokal	
1 ex för hela verksamheten		Antal byggnader som kontrollerats		Antal lokaler som kontrollerats	
A1 Basuppgifter		B1 Basuppgifter		C1 Basuppgifter	
A2 Skolgård/utemiljö		B2 Hygienisk standard och ventilation		C2 Sol, ljus, färgsättning	
A3 Miljön utanför skolans gård		B3 Säkerhet		C3 Ljudmiljö	
A4 Tobak		B4 Underhåll och skick		C4 Klimat, luftkvalitet, fukt, besvär	
A5 Hälsa / allergi				C5 Inredning, material, utrustning m.m.	
A6 Kemikalier				C6 Lokaler med speciella krav	
A7 Miljöanpassning, resurshushållning och kretslopp				C7 Städning	
A8 Anläggningar som kan medföra miljöpåverkan				C8 Övrigt	
A9 Dokumentation och ansvar för kontroller					
D Åtgärdslista					

Bilaga: Författningar och förslag på litteratur till stöd för bedömningar m.m, samt webbplatser

Del A Allmän del

Bara ett ex av Allmän del fylls i för hela verksamheten

A1 Basuppgifter	Text eller Ja/Nej eller kryss	Not
Skola/förskola namn		
Adress		
Rektorsområde		
Skolform		
Förskola 0-5 år		
Förskola 6-årsgrupp		
Fritids		
Åk 1- 3		
Åk 4 - 6		
Åk 7 -9		
Särskola		
Gymnasium		
Komvux		
Annat		
Antal elever/barn, ca		
Antal personal, ca		
Rektor/platschef		
Tel		
Ansvarig för miljöfrågor		
Tel		
Ansvarig för hälsoskydd och arbetsmiljö		
Tel		
Ansvarig för brandskydd		
Tel		
Annan kontaktperson		
Befattning		
Tel		
Skyddsombud		
Tel		
Åk 7-9. Finns det elevskyddsombud på skolan? Ange antal.		

Har elevskyddsombuden fått någon utbildning?			
Deltar elevskyddsombuden i kontroll-/skyddsronderna?			

A2 Skolgård/utemiljö	Text eller Ja/Nej eller kryss		Not
Beläggning			
Asfalt			
Gräs			
Grus			
Annat			
Regn/vindskydd			
Skuggade partier som medger utevistelse utan för starkt solsken, ger skydd mot för mycket UV-ljus (främst förskola, och Åk 1 - 6)?			
Finns tillräcklig belysning för elever m.fl. under mörka delar av året			
Trädgård			
Byggård			
Bilparkering			
Idrottsplan			
Körgård			
Avgränsning mot trafik (förskola, och Åk 1 - 6)			
Tillräcklig eller obehövlig			
Bristfällig eller saknas			
Mopedåkning på skolgård förbjuden?			
Staket runt uteplats på förskola			
Bra			
Bristfälligt/saknas			
Lås på grindar m.m. finns klämrisk?			
Skadegörelse			
Finns problem med skadegörelse?			
Är fasader rena från buskar och annat som kan underlätta skadegörelse (dölja personer)?			
Finns tillräcklig belysning för att motverka skadegörelse?			

Lösa sopkärl, stenar m.m. som kan bli tillhyggen för skadegörelse?			
Utgör varutransporter till/från skolan en säkerhetsrisk?			
Risk för nedfallande föremål			
Finns höga träd med gamla grenar som kan falla ner			
Snö och is från tak. Tillräckliga skyddsanordningar och rutiner?			
Används endast godkända stegar?			
Halkrisk. Sker sandning vid behov?			
Lekredskap allmänt.			
Säkerhetskontrollerade			
om ja, senast när			
Finns påtalade brister som inte åtgärdats?			
Där stötskydd på marken behövs (gungor, klätterställningar m.m) används gummiplattor i stället för sand?		(Anm. Kan föredras eftersom det medför mindre mängd sand som dras in i lokalerna)	
Inga lekredskap finns			
Rutschkana			
har stege, handledare, staket, utåkningsyta kontrollerats?			
Gungor			
har fästen, kedjor och ev. behov av inspringskydd kontrollerats?			
Sandlåda			
Byts sanden tillräckligt ofta			
Sanden byttes senast			
Problem med katter i sandlådan?			
Vattensamlingar som kan innebära säkerhetsrisk för små barn?			
Finns brunnslock som kan öppnas av barn?			
Luftföroreningar			
Från trafik			
Från industri			
Från annat			
Buller			
Från trafik			
Från industri			

Från annat		
Växter		
Allergiframkallande planterade växter och träd		
Taggiga/barnvänliga växter		
Giftiga växter		
Eventuella andra störningar och risker i utemiljön		
Allmänt omdöme om utemiljön, trevnad, åtgärdsbehov etc.		

A3 Miljön utanför skolans gård	Text eller Ja/Nej eller kryss	Not
Finns parkeringsplats så att barnens lämning och hämtning kan ske på ett betryggande sätt?		
Är skolbusshållplats rätt utformad?		
Behövs övergångsställe?		
Finns det övergångsställe?		
Behövs varningsskylten Barn?		
Finns det någon varningsskylt?		
Är skylten uppsatt på lämpligt ställe?		
Är vägen utanför skolan lämpligt hastighetsbegränsad?		
Fungerar snöröjningen?		
Behöver skymmande häckar o.dyl. åtgärdas?		
Är barnens skolvägar i övrigt säkra?		
Behöver vattenfyllda diken, gropar, brunnar o.dyl. åtgärdas?		
Förekommer djurhållning intill skolan som kan medföra risk för allergiska besvär eller andra olägenheter?		
Eventuella andra risker i miljön utanför skolans gård		
Allmänt omdöme om miljön utanför skolans gård åtgärdsbehov etc.		

A4 Tobak	Text eller Ja/Nej eller kryss		Not
Finns rökare bland personalen?			
Finns rökrum			
Följs tobakslagen			
Är personalen informerad om vad tobakslagen innebär?			
Informeras eleverna om risker med rökning och passiv rökning, inkl. allergi? (Fr.o.m. Åk 5)			
Följs rökvanor hos eleverna upp?			

A5 Hälsa / allergi	Text eller Ja/Nej eller kryss		Not
<i>Avsnittet bör fyllas i tillsammans med skolhälsovården</i>			
Finns allmänna klagomål på:			
Trötthet			
Huvudvärk			
Torr luft			
Dålig/instängd luft			
Irritation i ögon, näsa eller hals			
om ja, vilka åtgärder har gjorts?			
Hur många ned astma/allergi finns i skolan?			
Har behovet av allergianpassad städning bedömts ihop med skolhälsovården?			
Finns rutiner för hur man ska underlätta för elever med astma/allergi ?			
Har berörd personal god kännedom om vad elever med svår allergi måste undvika för att må bra?			
Vet berörd personal vad de ska göra om eleven får svåra allergiska reaktioner t ex astmaanfall eller allergisk chock?			
Informeras elever med astma/allergi om riskyrken?			
Informeras elever om risk för nickelallergi vid håltagning och anv. av smycken/metaller direkt mot huden?			
Finns affisch på skolan från giftinformationscentralen?			
LEKSAKER, SKRIVMATERIAL m.m.			

Undviks material som kan ge allergiska besvär, t.ex. dun, nötskal, tagel, fröskal mm?			
Används endast vattenbaserade pennor, färger, lim, klister m.m?			
Vid inköp av nya leksaker, inköps det då så barnsäkert/allergisäkert som möjligt?			
Kastas trasiga leksaker (vars skador kan medföra risker)?			
KOST			
Har skolmåltidspersonalen kunskap om hur viktigt det är att allergiker ej får i sig något de ej tål?			
Finns säkra rutiner för ansvar och hantering vad gäller specialkost för allergiker?			
Finns rutiner, så att även vikarier kan beakta detta, t.ex. listor på vad allergiska barn inte tål?			
Utesluts nötter/jordnötter från maten?			
-"- också i hemkunskapen?			
VATTEN			
Finns rutiner för att kontrollera temperatur i varmvattnet för att undvika legionellarisk?			
Om egen vattentäkt:			
Sker skötsel, provtagning och kontroll i enlighet med livsmedelsverkets föreskrifter?			
Finns ansvarig utsedd för detta?			
Finns beskrivning av anläggningen?			
Är vattentäkten skyddad mot förorening (t.ex. från lekande barn)?			
Finns rutiner för hur man ska förfara vid icke tjänligt vattenprov eller tekniskt fel?			
PÄLSDJUR			
Har all personal upplysts om vikten av att ej gå till skolan i kläder som varit i direktkontakt med pälsdjur?			
Har även föräldrar i familjer som har pälsdjur informerats om detta?			
Förvaras ytterkläder så att barn med astma/allergi kan undvika kontakt med kläder från barn som har pälsdjur hemma?			
Finns enskilda, väl ventilerade skåp för klädförvaring?			

Har någon allmän information skett om vikten av att byta kläder, duscha och tvätta håret efter ridning samt att ej gå till skolan i kläder som varit i direkt kontakt med pälsdjur?			
Förekommer fria aktiviteter med djur, t ex ridning?			
om ja, vilken typ av aktivitet?			
PARFYMER			
Har någon allmän information skett om vad parfymer, parfymerade hårsprayer m.m. har för betydelse för elever med astma/allergi?			
Har även föräldrar informerats om detta?			
Är följande av skolans produkter parfymfria:			
tvål?			
diskmedel?			
tvätt- och rengöringsmedel?			
Rapporteras och utreds händelser som påverkar hälsan, t.ex. skador, mobbning, allergiska reaktioner?			
SMITTSKYDD			
Finns rutiner för smittskydd person till person vid epidemier, rutiner vid risk för blodsmitta m.m?			
Särskilt för förskolor:			
Finns regler för handtvätt före rent och efter smutsigt arbete?			
Används flytande tvål och pappershanddukar vid blöjbyten, på toaletter och i kök?			
Används underlägg av engångsmaterial på skötbord?			
Finns rutiner för hur ofta småbarnsleksaker ska tvättas?			
ALLMÄNT omdöme om hälsa, allergi			

A6 Kemikalier (inkl. rengöringsmedel, färg, bränslen m.fl. kemiska produkter)	Text eller Ja/Nej eller kryss	Not
Finns förteckning med aktuella uppgifter om namn, användning, mängder, klassificering av kemiska produkter som förekommer i verksamheten?		

Finns aktuella säkerhetsdatablad (varuinformationsblad) för dessa produkter?			
Finns säkerhetsdatabladerna också i anslutning till där respektive produkt hanteras?			
Tillämpas utbytesregeln? (Miljö- eller hälsofarliga ersätts med skonsammare)			
Förekommer i verksamheten gas, bensin, lösningsmedel färg m.m. som kräver tillstånd för hantering av brandfarlig vara?			
om ja, finns sådana tillstånd?			
förvaras dessa på ett säkert sätt och finns varningsskyltar?			

A7 Miljöanpassning, resurs-hushållning och kretslopp	Text eller Ja/Nej eller kryss	Not
Ställs krav på miljöanpassning vid inköp av:		
varor?		
transporter och resor?		
tjänster?		
Ställs krav på sunda material och miljöanpassat byggande inför om- och nybyggnader?		
Dokumenteras årlig förbrukning av:		
el?		
vatten?		
bränsle?		
papper?		
Sker ett fortlöpande arbete för att minska förbrukningen av ovannämnda?		
Är byggnaderna energideklarerade? (Lagkrav om detta infört 2006)		
Har övergång till förnybara energikällor genomförts eller planerats?		
Tillämpas och fungerar källsortering av sopor och annat avfall?		
Sortering sker i följande fraktioner:		
Papper		
Papp/kartong		
Glas		

Komposterbart			
Brännbart			
Plåt/metall			
Mjukplast			
Hårdplast			
Batterier			
EI/elektronik			
Farligt avfall			
Annat			
Anlitas endast godkända transportörer för farligt avfall och annat avfall?			
Skriftliga rutiner för hantering av farligt avfall?			

A8 Anläggningar som kan medföra miljöpåverkan	Text eller Ja/Nej eller kryss	Not
<i>Aktuellt endast om egen avloppsanläggning, värmecentral, maskinhall eller annan motsvarande anläggning finns i verksamheten</i>		
Inget sådant finns i verksamheten		
ENSKILT AVLOPP (ej anslutet till kommunalt VA) finns?		
anpassad för det antal personer som är anslutna?		
beskrivning av avloppsanläggningen finns?		
kontroll- och skötselrutiner finns?		
rutiner vid driftstörningar finns?		
EGEN VÄRME-/PANNCENTRAL finns?		
bränsle		
beskrivning av anläggningen finns?		
kontroll- och skötselrutiner finns?		
rutiner för driftstörningar finns?		
MASKINHALL, GARAGE O.DYL. med underhåll eller tvätt av arbetsmaskiner eller fordon finns?		
inga eller pluggade golvbrunnar		
oljeavskiljare finns		

om tvätt: mer avancerad avloppsrening finns			
beskrivning av anläggningarna finns			
kontroll- och skötselrutiner finns			
rutiner för driftsstörningar finns			
BRÄNSLECISTERNER för panncentral och/eller fordon och maskiner finns?			
kräver dessa tillstånd enligt reglerna om brandfarliga varor?			
om ja, finns sådana tillstånd?			
invallning eller annat skydd mot utläckage vid skada o.dyl finns?			
är cisternerna kontrollerade av ackrediterat kontrollorgan?			
ANNAN ANLÄGGNING som kan medföra utsläpp eller annan miljöpåverkan:			
beskrivning av anläggningarna finns?			
kontroll- och skötselrutiner finns?			
rutiner för driftsstörningar finns?			

A9 Dokumentation och ansvar för kontroller	Text eller Ja/Nej eller kryss	Not
<i>Detta avsnitt rör några övergripande frågor om verksamhetens kontroll av sin verksamhet. Det kan eventuellt gås igenom separat från kontrollronden i övrigt. Dokumentation enligt olika kontrollpunkter i detta avsnitt bör med fördel kunna sammanföras i gemensamma dokument.</i>		
Finns ett övergripande och dokumenterat program som anger vilka kontroller som ska göras (däribland när och hur kontrollrond eller motsvarande ska ske), hur brister följs upp och åtgärdas, hur klagomål tas om hand etc?		
Finns dokumenterad fördelning av ansvar och arbetsuppgifter vad gäller hälsa (inklusive arbetsmiljö), miljö och säkerhet?		
Finns dokumenterad riskbedömning avseende hälsa (inklusive arbetsmiljö), miljö och säkerhet?		
Finns ansvarig(a) utsedd(a) som bevakar att man har tillgång till aktuella lagar och regler som styr verksamheten?		
Finns dokumenterad ansvarsfördelning mellan verksamhetsutövaren (skolan) och fastighetsförvaltaren för åtgärder vid brister?		

Finns rutiner för hantering av särskilda händelser, olycka, dödsfall, brand eller liknande?			
finns telefonlistor till elever, målsmän och personal.			
finns förutbestämda arbetsuppgifter, m.m. dokumenterade?			
SÄRSKILT OM ARBETSMILJÖ, systematiskt arbetsmiljöarbete			
Finns arbetsmiljöpolicy?			
Görs årlig skriftlig sammanställning av ohälsa, olycksfall och allvarliga tillbud som inträffat i arbetet?			
Anmäls olycksfall och allvarliga tillbud direkt till Arbetsmiljöverket?			
Görs årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet?			
Dokumenteras uppföljningen?			
SÄRSKILT OM EGENKONTROLL enligt miljöbalken			
Finns rutiner för att fortlöpande kontrollera att utrustning m.m. för drift och kontroll hålls i gott skick, för undvikande av olägenheter m.m. (kan avse bl.a. värme, ventilation m.m.)			
SÄRSKILT OM BRANDSKYDD			
Har skriftlig redogörelse för brandskyddet lämnats in till kommunen?			
Bedrivs systematiskt brandskyddsarbete? Däribland följande:			
Finns utsedd brandskyddsansvarig?			
Finns en tydlig ansvarsfördelning mellan fastighetsägare och verksamheten vad gäller brandskyddet?.			
Finns utrymningsplan?			
Finns rutiner också för hur elever och personal skall agera efter en utrymning?			
Finns utrymningsmarkeringar och nödbelysning samt utrymningslarm?			
Finns dokumentation av brandskyddet och brandcellsritningar för varje byggnad?			
Finns rutiner för underhåll av släckutrustning, branddörrar utrymningsmarkeringar m.m?			
Finns rutiner för revidering och information vid tillfälliga och permanenta förändringar i brandskyddet?			
Uppdateras brandskyddsdocumentation vid ändring av byggnads utformning eller användning?			
SÄRSKILT OM ELSÄKERHET			

Genomförs regelbundet el-revision i samtliga byggnader?			
SÄRSKILT OM LIVSMEDEL			
Finns i verksamheten kök eller annan livsmedelsverksamhet som omfattas av livsmedelslagens bestämmelser?			
om ja, finns ansvarig utsedd för denna verksamhet?			
om ja, finns och tillämpas ett system för egenkontroll av livsmedelsverksamheten?			
FRIVILLIGA SYSTEM			
Finns kvalitets- eller miljöledningssystem, miljödiplomering, "grön flagg", "miljöskola" eller annat frivilligt kontrollsystem för verksamheten?			
om ja, vilket, vilka?			
om ja, är det samordnat med övriga kontroller?			
SAMMANFATTANDE bedömning av verksamhetens system för kontroll och uppföljning av sin verksamhet avseende miljö, hälsa och säkerhet.			

Del B Byggnad

Om flera olika byggnader, fyll i ett ex av del B för varje byggnad.

Detta är ex nr	
av antal ex	

Om flera likartade byggnader (utformning, användning, skick, ålder) kan ev. ett gemensamt ex fyllas i för dessa, förutsatt att alla byggnaderna besökts under kontrollronden.

Antal byggnader som detta ex avser	
------------------------------------	--

B1 Basuppgifter	Text eller Ja/Nej eller kryss	Not
Byggnadens benämning		
Ev. beteckning/nr.		
Byggår		
Ombyggnadsår		
Antal våningar		
Hiss finns?	☐	
BYGGNADEN INRYMMER		
Lektionssalar antal		
Lektionssalar, följande slag finns:		
Vanliga klassrum	☐	
NO, fysik	☐	
NO, kemi	☐	
NO, biologi	☐	
Slöjd, textil	☐	
Slöjd, trä	☐	
Slöjd, metall	☐	
Hemkunskapssal	☐	
Gymnastiksal	☐	
Musik	☐	
Skrivsal	☐	
Datasal	☐	
Annat		

Elevutrymmen			
Uppehållsrum			
Kafé			
Elevtoaletter			
I korridor			
Utom byggnad			
Handikapp			
Urinoar			
Elevhälsovård			
Sköterskemottagning			
Läkarrum			
Personalutrymmen m.m.			
Vilrum			
Personalrum			
Arbetsrum			
Personaltoalett			
Rökrum			
Kopieringsrum			
Städutrymme			
Vaktmästeri			
Bibliotek			
Kök och bespisning			
Centralkök			
Tillagningskök			
Serveringskök			
Förskoleutrymmen			
Lekrum			
Matrum			
Dockvrå/lekkök			
Vilrum för barn			
Verkstad/våtlek			
Korridor			

Tvätttrum/skötrum		
Andra utrymmen i byggnaden		

B2 Hygienisk standard och ventilation	Text eller Ja/Nej eller kryss	Not
Antal toaletter i eller nära byggnaden		
Är antalet toaletter tillräckligt?		
Toalettutrymmenas underhåll och rengöring/städning är bra?		
Underhåll och rengöring/städning av andra gemensamma utrymmen (korridorer, entréhallar etc) är bra?		
Finns ändamålsenliga städutrymmen med utslagsvask etc. för byggnadens behov		
Förvaras material på städvagnar på ett sådant sätt att eleverna inte kommer åt det?		
Finns aktuellt städschema omfattande alla utrymmen i byggnaden?		
Är städschemat tillgängligt för alla?		
Obligatorisk ventilationskontroll (OVK) utförd av behörig kontrollant?		
Utfördes senast år		
finns påtalade brister som inte åtgärdats?		
Finns och tillämpas rutiner för fortlöpande tillsyn och underhåll av ventilationsanläggningen?		
Finns erforderliga larm för felfunktion installerade i ventilationsanläggningen?		
Finns tilluftsfilter?		
om ja, kontrolleras och byts de enligt fastställd rutin?		
Har byggnadens eller lokaler i byggnadens utformning eller användning ändrats väsentligt sedan ventilationssystemet togs i bruk?		
om ja, har ventilationssystemet anpassats till detta?		
Finns rökrum i byggnaden?		
om ja, med separat ventilation?		
Har radonhalten mätts i byggnaden?		
om ja, när		

om ja, med godkänd metod i tillräckligt antal utrymmen?			
om ja, förekommer i något utrymme radonhalt som innebär olägenhet för människors hälsa?			
Har i så fall radonsaneringsåtgärder vidtagits?			

B3 Säkerhet	Text eller Ja/Nej eller kryss		Not
Är glas i fönster och dörrar som är placerade på låg höjd av typ som inte ger skärskador (t.ex. laminerat eller härdat av tillräcklig tjocklek) på såväl in- som utsidan?			
Är allt glas i invändiga glaspartier och dörrar av typ som inte ger skärskador?			
om nej, har skyddsåtgärder vidtagits, exempelvis självhäftande plast på båda sidorna av glasrutan			
Är speglar för helfigur av härdat planglas av tillräcklig tjocklek eller motsvarande kvalitet och är fästa i överkant så att de ej kan hakas av?			
Har fönster och fönsterdörrar som är placerade högre än 150 cm över mark karbinhakespärr med tvåhandsgrepp som är placerat i fönstrets överkant (eller motsvarande skydd)?			
Finns trappräcke i öppna trapphus?			
om ja, finns handledare på både vuxen- och barnhöjd?			
Förekommer radiatorer som kan bli heta och behöver radiatorskydd?			
om ja, finns sådana skydd?			
Är hyllor, skåp, torkskåp etc. i gemensamma utrymmen förankrade i vägg?			
ELSÄKERHET (Övergripande fråga om elsäkerhet finns i del A9)			
Finns det jordfelsbrytare?			
Är eluttagen jordade och petskyddade?			
Förekommer jordade och ojordade vägguttag i samma utrymme/rum?			
Är vägguttag, sladdar och höljen etc hela?			
BRANDSKYDD (Övergripande frågor om brandskydd finns i del A9)			
Brandvarnare/larm?			
Brandsläckare?			

Sprinkler?			
Nödbelysning?			
Utrymningslarm?			
Utrymningsvägar, inkl. utmärkning, skyltning, nödutgångar tillfredsställande?			

B4 Underhåll och skick	Text eller Ja/Nej eller kryss		Not
<i>Här tas upp sådant som inte fångats upp av ovanstående frågor</i>			
Byggnaden utvändigt i gott skick utan större renoveringsbehov?			
om nej, brister:			
Detaljer utvändigt som bör åtgärdas?			
Byggnaden invändigt i gott skick utan större renoveringsbehov?			
om nej, brister:			
Detaljer invändigt som bör åtgärdas, och som ej tas upp i del C lokal?			
Byggnaden i behov av om-/tillbyggnad eller motsvarande?			
om ja, avseende:			
Allmänt omdöme om byggnadens skick, utseende, trevnad etc.			

Del C Lokal

Exempel på lokaler som kontrollrond ska genomföras i: Klassrum, förskolelokaler, gymnastiksal, NO-sal, slöjdsal, grupprum, datasal.

Ett ex av del C för varje kontrollerad lokal.

Detta är ex nr	
av antal ex	

C1 Basuppgifter	Text eller Ja/Nej eller kryss	Not
Byggnad/enhet där lokalen finns		
Lokalens benämning		
Ev. beteckning/nr.		
Arbetsledare i/för lokalen		
Annan kontaktperson		
Vilken verksamhet bedrivs i lokalen?		
Lokalens yta, m ²		
Antal personer som tillsammans brukar vistas i lokalen (personal/elever/barn)		
Hur långa är lektionspassen i lokalen?		
Är antal personer och lektionslängd anpassat till vad ventilationen klarar av?		
Skylt med rumsföreskrifter finns? Avser information om ventilation, lektionslängd och städning	Se sid 24 i "Inomhusmiljö, handledning" på www.miljosamverkan.se/innehandledning	
Används lokalerna till annan verksamhet, t.ex. kvällsaktiviteter?		
om ja, hur ofta?		
och till vad?		

C2 Sol, ljus, färgsättning	Text eller Ja/Nej eller kryss	Not
Skuggigt läge		
Solutsatt läge		
Solavskärmning:		
Persienner		
Markiser		

Annat		
Saknas		
Belysning		
Ljusstyrkan upplevs tillfredsställande		
Allmänbelysning utgörs av		
lysrör		
glödlampor		
Punktbelysning utgörs av		
lysrör		
glödlampor		
Förekommer störande reflexer?		
Datorarbetsplats anpassad avseende ljus/belysning?		
Dagsljus		
Bra		
För lite		
Saknas		
Lokalens färgsättning behaglig och anpassad för verksamheten?		

C3 Ljudmiljö	Text eller Ja/Nej eller kryss	Not
Störande buller förekommer?		
om ja, från ventilation?		
datautrustning?		
trafik?		
verksamheten själv?		
annat?		
Akustik upplevs bra?		
om nej, för dämpat?		
för hårda ytor?		
Annan brist		

C4 Klimat, luftkvalitet, fukt, besvär	Text eller Ja/Nej eller kryss	Not
Kan värmen regleras i lokalen?		
Kan ventilationen regleras i lokalen?		
Hur upplevs temperaturen i lokalen vintertid?		
Lagom		
För varmt		
För kallt		
Hur upplevs temperaturen i lokalen sommartid?		
Lagom		
För varmt		
För kallt		
Hur upplevs golven i lokalen vintertid?		
Lagom		
För varmt		
För kallt		
Hur upplevs golven i lokalen sommartid?		
Lagom		
För varmt		
För kallt		
Hur ofta vädras lokalen under rast?		
Alltid eller oftast		
Ibland		
Sällan eller aldrig		
Hur ofta vädras lokalen under lektionstid?		
Alltid eller oftast		
Ibland		
Sällan eller aldrig		
Går eleverna/barnen ut på raster och dylikt?		
Förekommer drag från fönster, portar, ventilationssystem etc?		
om ja, från vad?		
Förekommer kondens på fönsterrutor?		

om ja, när?		
Tidigare vattenskador i lokalen?		
om ja, när och av vilken orsak skedde skadan?		
Finns synliga fuktfläckar?		
om ja, var, och vad kan orsaken vara?		
Finns synlig mögelväxt i lokalen?		
Finns misstankar om mögelväxt?		
om ja, vad föranleder misstanken?		
Finns allmänna klagomål på		
Trötthet?		
Huvudvärk?		
Ögonirritation?		
Torr luft?		
Dålig/instängd luft?		
Brukar det i lokalen kännas		
lukt av tobaksrök?		
stickande lukt?		
mögellukt?		
annan obehaglig lukt:		
Om sådana lukter känns, hur ofta		
Enstaka tillfällen		
Ibland, men återkommande		
Ofta, varje vecka		

C5 Inredning, material, utrustning m.m.	Text eller Ja/Nej eller kryss	Not
Möbler av lämpliga material och i gott skick?		
om nej, brister:		
Golvbeläggning av lämpligt material (slitagestyrka, rengörbarhet) och i gott skick?		
om nej, brister:		
Finns heltäckningsmatta?		

om ja, plan för utbyte mot annat:		
Väggytor av lämpligt material (slitagestyrka, rengörbarhet) och i gott skick?		
om nej, brister:		
Finns obehandlad väv på vägg?		
Textilier (gardiner, dukar, mattor, sofföverdrag etc.)		
Gardiner, draperier		
tvättat senast år		
Sofföverdrag, kuddar etc		
avdragbara, tvättbara överdrag?		
tvättat senast år		
Lösa textila mattor		
tvättat senast år		
Dukar och övriga textilier		
tvättat senast år		
Svarta tavla och whiteboard		
Vanliga kriter		
Dammfria kriter		
Spritpennor		
"Luktfria" pennor		
Tavlan våttorkas		
Tavlan avtorkas med torr svamp		
Växter i lokalen		
Blommande		
Gröna bladväxter		
Ris (björk, sälg m.m.)		
Allergiframkallande		
Giftiga		
Djur i lokalen		
Uppstoppade djur		
Akvarium		
Andra levande djur		

Finns rutiner för skötsel, hygien och allergiförebyggande åtgärder?			
FÖRVARINGSUTRYMMEN (skåp, hyllor m.m.)			
Är de förankrade i vägg?			
Böcker, skrivmateriel			
skåp med dörrar			
öppna hyllor			
annat			
Garner, pyssel, tyger			
skåp med dörrar			
öppna hyllor			
annat			
Leksaker			
skåp med dörrar			
öppna hyllor			
annat			
Städ-, disk- och rengöringsmedel			
skåp med dörrar			
öppna hyllor			
annat			
inlåst, oåtkomligt för (små) barn?			
Färger, lim, lösningsmedel			
skåp med dörrar			
öppna hyllor			
annat			
inlåst, oåtkomligt för (små) barn?			
Kemiska ämnen			
skåp med dörrar			
öppna hyllor			
annat			
inlåst, oåtkomligt för (små) barn?			
Knivar, vassa verktyg och föremål			
skåp med dörrar			

öppna hyllor			
annat			
inlåst, oåtkomligt för (små) barn?			
Gymnastikredskap			
skåp med dörrar			
öppna hyllor			
annat			
Medicinskåp			
Låst och nycklar förvarade så att inte risker uppstår?			
ELSÄKERHET			
Alla eluttag anslutna till jordfelsbrytare?			
Alla eluttag jordade?			
Alla eluttag petskyddade?			
Förekommer ojordade och jordade uttag i samma rum?			
Finns skarvsladdar med jordad stickpropp och ojordat skarvuttag?			
Är dataarbetsplatser och annan elutrustning rätt anslutna och utan förlängningssladdar "kors och tvärs"			

C6 Lokaler med speciella krav	Text eller Ja/Nej eller kryss	Not
<p>Observera 1 Checklistan är inte anpassad för alla slags lokaler eller utrustning. Här är <u>några</u> exempel på frågor som bör kontrolleras i <u>vissa</u> vanligt förekommande lokaler, <u>utöver</u> kontrollerna i checklistans övriga delar. I lokaler för olika typ av yrkesutbildning, speciella aktiviteter m.m. kan ansvariga för kontrollronden behöva komplettera med särskilda kontrollpunkter.</p>		
<p>Observera 2 Också för de lokaler som anges här finns fler kontroller som bör eller i många fall måste utföras, och mer specifika krav gäller för många maskiner och anordningar med mera än vad de här medtagna frågorna antyder. Det gäller speciellt sådant som rör säkerhet och arbetsmiljö. Det är för sådana lokaler och anordningar nödvändigt att använda kompletterande checklistor och litteratur för att kontrollen ska bli fullständig.</p>		
OM SLÖJD-, KEMI-, TEKNIKSAL ELLER LIKNANDE:		
erforderliga varningsanslag vid maskiner, kemiskåp med mera?		
första-hjälpen-station med ögonskölj, förband m.m?		
finns påtalade brister som inte åtgärdats?		
Gasförvaring i slöjdsalar m.m. i särskilt ventilerat utrymme?		
finns vid gasförvaring tillstånd till hantering av brandfarlig vara?		

finns erforderliga varningsskyltar i anslutning till gasförvaring?			
Finns aktuella säkerhetsdatablad på plats, för de produkter som hanteras?			
Om kemisal:	För närmare vägledning se: - "Checklista för skolans kemiundervisning" samt broschyrer och annan information på Arbetsmiljöverkets webbsida: http://www.av.se/temasidor/skolweb/arbetsmiljoarbete/kemilaborationer.shtm		
förvaras kemikalier och avfall endast i korrekt och tydligt märkta kärl?			
har städpersonalen kunskaper och instruktioner för att städa kemisal utan att utsättas för risker?			
finns rutiner och ansvarig för ordning och städning i kemiförråd?			
Om trä-, metall-, textilslöjdssal eller tekniskal:	Se denna litteratur för närmare vägledning: - "Säker arbetsmiljö i trä och metallslöjd" - "Säker arbetsmiljö i textilslöjd" - "Säker arbetsmiljö i teknik" Samtliga utgivna på Ekelunds förlag (hittas på www.gleerups.se)		
OM GYMNASTIKSAL:			
är gymnastikredskap säkerhetskontrollerade			
om ja, senast när?			
finns påtalade brister som inte åtgärdats?			
är avskiljande hissbara mellanväggar säkerhetskontrollerade?			
rutiner för kontroll av att nya eller okontrollerade redskap inte tillkommer vid uthyrning m.m.?			
första-hjälpen-station med förband m.m?			
finns rutiner för rengöring av gymnastikmattor och liknande?			
dusch- och omklädningsrums underhåll och rengöring/städning bra?			
fukt- eller mögelskador i dessa?			

C7 Städning (Frågor om städning finns också i B2)	Text eller Ja/Nej eller kryss	Not
Förutsättningar för städningen		
Är användarna informerade om hur lokalen ska lämnas för att städningen ska fungera? (Exempelvis material inplockat, golv fria från väskor, sladdar m.m., papperskorgar tömda)		

om ja, via uppgifter om det på skylt med rumsföreskrifter			
på annat sätt:			
Känner alla som använder lokalen till städschemat? Också de som använder lokalen för kvällsaktiviteter m.m.			
Används uteskor i lokalen?			
Golv			
Våtmopning/svabbning			
ggr/vecka			
Fuktmopning			
ggr/vecka			
Torrmopning			
ggr/vecka			
Dammsugning			
ggr/vecka			
om slöjdsal: centraldammsugare?			
Annan golvstädmetod:			
ggr/vecka			
Luktar det illa efter våttorkning av linoleummattor?			
inga linoleummattor i lokalen			
Inredning			
Våttorkas			
hur ofta?			
Dammtorkas			
hur ofta?			
Textilier (gardiner, dukar, mattor, överdrag m.m.)			
Finns tvättrutiner för textilier för hur ofta, vem etc?			
Hur ofta tvättas de?			
Förekommer storstädning?			
om ja, hur ofta?			
Förekommer allergianpassad städning?			
om ja, hur ofta?			

C8 Övrigt	Text eller Ja/Nej eller kryss	Not
Är lokalen utrustad med hörselslinga?		
Är lokalen tillgänglig för rörelsehindrade?		
Hur är ordningen rent allmänt i lokalen?		
Upplever användarna att lokalen är trivsamt att arbeta i?		
om nej, brister som uppges:		
Detta kan användarna själva arbeta med för att förbättra miljön i lokalen:		
Allmänt omdöme om lokalens skick, utseende, trevnad etc.		

Bilaga till checklista för kontrollrond

Föfattningar och förslag på litteratur till stöd för bedömningar m.m.

Denna förteckning gör inte anspråk på att vara fullständig, vare sig när det gäller författningar eller litteratur. Observera att ändringar ofta har gjorts i författningarna, men att de ändå (oftast) behåller sin ursprungliga beteckning med år och nummer. Uppgifter om ändringsförfattningar har inte medtagits här, det är endast den ursprungliga beteckningen som anges.

Sist i bilagan finns några webbplatser där man kan hitta mer litteratur och information.

Författningar och allmänna råd

Lagar och förordningar (SFS) kan läsas på www.lagrummet.se under rubrik Författningar. Där finns också länkar till myndigheternas författningssamlingar med föreskrifter och allmänna råd.

Arbetsmiljölagen (SFS 1977:1160)

Arbetsmiljöförordning (SFS 1977:1166)

Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd Systematiskt arbetsmiljöarbete (AFS 2001:1)

Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd Arbetsplatsens utformning (AFS 2000:42)

Därtill finns en rad AFS med föreskrifter och allmänna råd för olika sakfrågor.

Miljöbalk (SFS 1998:808)

Förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (SFS 1998:899)

Avfallsförordning (SFS 2001:1063)

Förordning om kemiska produkter och biotekniska organismer (SFS 1998:941)

Förordning om verksamhetsutövarens egenkontroll (SFS 1998:901)

Naturvårdsverkets allmänna råd om egenkontroll (NFS 2001:2)

Kemikalieinspektionens föreskrifter om kemiska produkter och biotekniska organismer (KIFS 1998:8)

Kemikalieinspektionens föreskrifter om klassificering och märkning av kemiska produkter (KIFS 1994:12)

Socialstyrelsens allmänna råd Tillsyn enligt miljöbalken - fukt och mikroorganismer (SOSFS 1999:21)

Socialstyrelsens allmänna råd Tillsyn enligt miljöbalken - ventilation (SOSFS 1999:25)

Socialstyrelsens allmänna råd Tillsyn enligt miljöbalken – radon i inomhusluft (SOSFS 1999:22)

Socialstyrelsens allmänna råd om städning i skolor, förskolor, fritidshem och fritidsgårdar (SOSFS 1996:33)

Socialstyrelsens allmänna råd 1988:2 Termiskt inomhusklimat (ingår ej i SOSFS)

Socialstyrelsens allmänna råd om bedömning av hälsorisker från vissa golvmaterial (SOSFS 1989:45)

Socialstyrelsens rekommendationer om begränsning av användning av heltäckande textilmattor i vissa lokaler (SOSFS 1979:91)

Socialstyrelsens allmänna råd. Buller inomhus och höga ljudnivåer (SOSFS 1996:7)

Därtill finns en rad föreskrifter och allmänna råd från bl.a. Naturvårdsverket för olika sakfrågor.

Plan- och bygglag, PBL (SFS 1987:10) och Lag om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk (SFS 1994:847)

Plan- och byggförordning (SFS 1987:383)

Förordning om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk, BVF (SFS 1994:1215)

Förordning om funktionskontroll av ventilationssystem (SFS 1991:1273)

Boverkets Byggregler, BBR (BFS 1993:57)

Boverkets Konstruktionsregler, BKR (BFS 1993:58)

Boverkets föreskrifter om Funktionskontroll av ventilationssystem (BFS 1991:36)

Boverkets allmänna råd 1996:4 om ändring av byggnad, BÅR

Lag om brandfarliga och explosiva varor (SFS 1988:868)

Förordning om brandfarliga och explosiva varor (SFS 1988:1145)

Därtill finns en rad föreskrifter och allmänna råd från Räddningsverket (tidigare från Sprängämnesinspektionen som numera ingår i Räddningsverket)

Ellag (SFS 1997:857)

Förordning om elektriska starkströmsanläggningar (SFS 1957:601)

Förordning om elektrisk materiel (SFS 1993:1068)

Starkströmsföreskrifterna - Elsäkerhetsverkets föreskrifter om utförande och skötsel av elektriska starkströmsanläggningar samt allmänna råd om tillämpningen av dessa (ELSÄK-FS 1999:5)

Därtill finns ytterligare föreskrifter från Elsäkerhetsverket

Lag om skydd mot olyckor (SFS 2003:778) (har ersatt räddningstjänstlagen)

Förordning om skydd mot olyckor (SFS 2003:789)

Räddningsverkets allmänna råd och kommentarer om systematiskt brandskyddsarbete (SRVFS 2004:3)

Räddningsverkets föreskrifter om rengöring (sotning) och brandskyddskontroll (SRVFS 2003:11)

Räddningsverkets allmänna råd och kommentarer om brandskyddskontroll (SRVFS 2004:6)

Räddningsverkets allmänna råd och kommentarer om rengöring (sotning) (SRVFS 2004:5)

Räddningsverkets föreskrifter om skriftlig redogörelse för brandskyddet (SRVFS 2003:10)

Räddningsverkets allmänna råd och kommentarer om skriftlig redogörelse för brandskyddet (SRVFS 2004:4)

Därtill finns ytterligare föreskrifter och allmänna råd från Räddningsverket i anslutning till lag om skydd mot olyckor.

Tobakslag (SFS 1993:581)

Tobaksförordning (SFS 2001:312)

Litteratur

Inomhusmiljö, handledning. Miljösamverkan Västra Götaland 1999. 116 s.

På www.miljosamverkan.se/innehandledning

Egenkontroll - en fortlöpande process Naturvårdsverkets Handbok 2001:3.

På www.naturvardsverket.se under Lag & Rätt - Handböcker till miljöbalken

Vår arbetsmiljö - Vi har ett gemensamt ansvar. Metodmaterial för skolans arbetsmiljö. Handledning och elevmaterial. Två delar: En del för Grundskolan år 6-9 och Gymnasieskolan, en del för Grundskolan år 1-6. Västra Götalandsregionen, Folkhälsokommittén, 2002. Beställs genom Folkhälsokommitténs kansli, Regionens Hus 542 87 Mariestad, fax 0501-62365.

Utbildning av elevskyddsombud (prel. titel, under arbete 2004) Västra Götalandsregionen, Folkhälso-kommittén

Elevskyddshandledningen. Elevorganisationen 2003.

Frisk inomhus. Så skapar vi bra inomhusmiljö i kommunens lokaler. Svenska Kommunförbundet och Folkhälsoinstitutet 1996. 108 s.

Skapa sund inomhusmiljö. Utredningsmetodik vid hälsoproblem i lokaler. U.F.O.S. och Svenska Kommunförbundet 2004. 128 s. (Anm. kan i viss mån anses vara en uppföljare till Frisk inomhus.)

Att undersöka inomhusmiljö - en beskrivning av tillvägagångssätt och val av metoder vid skadeutredning. Samuelson, I, Franson, J m.fl. SP Rapport 1999:01. 129 s.

Städboken. Socialstyrelsen och Arbetsmiljöverket. 2:a upplagan 2001. 40 s. Beställs genom Arbetsmiljöverket.

Inneboken. En bok för alla som bryr sig om en hälsosam inomhusmiljö. Socialstyrelsen och Folkhälsoinstitutet 1998. 84 s. Beställs genom Svensk Byggtjänst.

Att se, höra och andas i skolan. En handbok om skolans inomhusmiljö. Boverket och Arbetsmiljöverket 1996. 137 s.

Belysning i skolor. Programkrav. NUTEK 1994. 13 s. Beställs genom Energimyndigheten.

De sex stegen för en sund skola. Vägledning om inomhusmiljö vid planering och förvaltning. Folkhälsoinstitutet 2001. 84 s. (Har ersatt De sex stegen mot allergisäkra daghem & skolor)

Barnsäkerhet i byggnader. Boverket 1996. 67 s. (Anm: Handbok, främst inriktad på olycksrisker för förskolebarn)

Välkommen till Källby Gård. A safe school - en säker och trygg skola. En liten handbok för dig som vill utveckla arbetsmiljön på din skola. Anders Ader 2004. 28 s. Kan hämtas på Arbetslivsinstitutets webbplats www.skolliv.nu (sök Källby Gård)

MM enkäter Inomhusklimat. Arbets- och miljömedicin, Örebro 1991. (Anm: Vägvisning till denna och till fler enkätmodeller för undersökning av inomhusmiljö i bl.a. skolor ges i Skapa sund inomhusmiljö)

Gott, nyttigt och tryggt - allergi och överkänslighet för födoämnen, en handledning för förskola och skola. Göteborgs Stads Allergikommitté. Miljöförvaltningen i Göteborg, 2003. 34 s.

Fastighetsägarens ansvar - en checklista för egenkontroll. SABO, Fastighetsägarna. 3:e upplagan 2004. 35 s. Kan beställas via www.sabo.se

Regelsammanställning på avfallsområdet. Miljösamverkan Västra Götaland, reviderad 2004. 54 s. På www.miljosamverkan.se under Utgivet.

Några webbplatser där man kan hitta mer litteratur och information

Skolliv, Arbetsmiljöinstitutets webbplats för skola och arbetsmiljö. www.skolliv.nu

Folkhälsoinstitutet. www.fhi.se

Myndigheten för skolutveckling. www.skolutveckling.se Se t.ex. under Utvecklingsteman och där rubrikerna Hållbar utveckling och Hälsa.

Socialstyrelsen. www.sos.se Se under Hälsa & sjukvård - Hälsoskydd

Naturvårdsverket. www.naturvardsverket.se

Arbetsmiljöverket. www.av.se
se särskilt sidorna om arbetsmiljön i skolan: www.av.se/temasidor/skolweb/regler/skallvara.shtm

Räddningsverket. www.srv.se Se under Förebyggande

Elsäkerhetsverket. www.elsakerhetsverket.se

Kemikalieinspektionen. www.kemi.se

Boverket. www.boverket.se

Västra Götalandsregionen. Folkhälsokommittén. www.vgregion.se Se under Folkhälsa

Miljösamverkan Västra Götaland. www.miljosamverkan.se Se under Inomhusmiljö och under Utgivet

Huvudmän

Länsstyrelsen i Västra Götaland, Västra Götalandsregionen, kommunförbunden och kommunerna i länet

Adress

Miljösekretariatet Västra Götalandsregionen
Box 1726 501 17 Borås Tel 033-17 48 10

Webbplats

www.miljosamverkan.se

Projektledare

Lasse Lind Tel 0532-714 47 lind.lasse@telia.com
Cecilia Lunder Tel 031-60 58 95 cecilia.lunder@o.lst.se